

ENERĢĻADVOKĀTĀ NĒLOJĀSKINENA [NIILO JÄÄSKINEN] SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 11. februārī 1(1)

Lieta C-492/08

Eiropas Komisija

pret

Francijas Republiku

Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu – Samazinātā PVN likme – III pielikuma 15. punktā minētā pakalpojumu kategorijas, kam var piemērot samazinātu likmi – Advokātu un tiem piedziņotu personu sniegti pakalpojumi, par kuriem tie saņem atlīdzību no Francijas valsts juridiskās palīdzības ietvaros

I – Ievads

1. Francijas Republika saskaņā ar *Code général des impôts* [Vispārējais nodokļu kodekss] 279. pantu kopš 1991. gada 1. aprīļa piemēro pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā – “PVN”) likmi, kas samazinātā līdž 5,5 %, attiecībā uz advokātu, advokātu *Conseil d'État* [Valsts Padome] (Francija) un *Cour de cassation* [Kasācijas ties] (Francija) un *avoués* [aizstāvjus] (turpmāk tekstā – “advokāti”) sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros.

2. Prasības pieteikums Eiropas Kopienų Komisijā ir lūgusi Tiesu atzīt, ka, piemērojot šādu samazinātu likmi, Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti 96. pantā un 98. panta 2. punktā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “PVN direktīva”).

3. Aizstāvībai Francijas Republika ir apgalvojusi, ka pakalpojumi, ko advokāti sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, ir to “pakalpojumu [sniegšana], ko veic dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā”, kas paredzēti PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā; tādējādi šiem pakalpojumiem var piemērot samazinātu PVN likmi.

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Eiropas Savienības tiesības (2)

4. Ar PVN direktīvu skaidrības un lietderības labad tika pārstrādātas Padomes 1977. gada 17. maija Sestās Direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Sestā direktīva”) normas, jo pārdējā minētā direktīva bija vairākkārt būtiski grozīta.

5. Ar PVN direktīvas – kas stājas spēkā 2007. gada 1. janvārī – normām, sākot no minētās dienas, tika atceltas un aizstātas Sestās direktīvas normas. Turpinātā starp šiem abiem dokumentiem skaidri izriet no PVN direktīvas 411. panta 2. punkta, it īpaši tiktāl, ciktāl tajā ir norāde uz atbilstības tabulu XII pielikumā.

6. PVN direktīvas 96. un nākamie panti būtībā atbilst Sestās direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunktam.

7. PVN direktīvas 96. pants ir paredzēts:

“Dalībvalstis piemēro PVN pamatlīkmi, ko katra dalībvalsts nosaka procentos no summas, kurai uzliek nodokli; preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai pamatlīkme ir vienāda.”

8. PVN direktīvas 97. panta 1. punkts ir paredzēts, ka no 2006. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 31. decembrim šā pamatlīkme nevar būt mazāka par 15 %.

9. PVN direktīvas 98. pants ir noteikts:

“1. Dalībvalstis var piemērot vienu vai divas samazinātas likmes.

2. Samazinātas likmes piemēro tikai tādā kategorijā preču piegādei vai tādā kategorijā pakalpojumu sniegšanai, kas minēti III pielikumā.

[..]”

10. PVN direktīvas III pielikuma, kura nosaukums ir “To preču piegāžu un to pakalpojumu sniegšanas saraksts, kam var piemērot 98. pants minētās samazinātās likmes”, 15. punkts ir minēta “preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītas organizācijas, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā, ja vien šie darījumi nav atbrīvoti saskaņā ar 132., 135. un 136. pantu” (3).

B – *Valsts tiesību akti*

11. *Code général des impôts* 279. panta redakcijā, kas izriet no 32. IV panta *Loi de finances pour 1991* [Likums par 1991. gada budžetu] (1990. gada 29. decembra Likums Nr. 90/1168), sākot ar 1991. gada 1. aprīli, ir noteikts (4):

“Pievienotās vērtības nodokli, piemērojot samazinātu likmi 5,5 % apmērā, iekasē attiecībā uz: [..]

f) pakalpojumiem, par kuriem advokāti, advokāti Valsts Padomē un Kasācijas tiesā un aizstāvji saņem pilnvaru vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros; [..]” (5)

III – Pirmstiesas procedūra

12. Uzskatāma, ka samazinātas PVN likmes piemērošana – saskaņā ar *Code général des impôts* 279. panta f) punktu – pakalpojumiem, ko advokāti, advokāti Valsts Padomē un Kasācijas tiesā un aizstāvji sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, ir jāuzskata par nesaderīgu ar Sestās

direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunkta noteikumiem, skatītiem kopā ar tās H pielikuma noteikumiem, Komisija nolēma sūkt EKL 226. pantā paredzēto procedūru un nosūtīja Francijas Republikai 2006. gada 10. aprīlī a brīdinājuma vēstuli.

13. Tā kā Komisiju nepārliecināja argumenti, ko Francijas iestādes izvirzīja 2006. gada 12. jūnija atbildē, Komisija tām 2006. gada 15. decembra vēstulē nosūtīja argumentātu atzinumu, aicinot tās divu mēnešu laikā pārcelt saņemšanas veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šā atzinuma prasības.

14. Ar 2007. gada 13. februāra vēstuli Francijas Republika norādīja, ka uzskata izvirzīto iebildumu par nepamatotu. Konstatējusi, ka minētā dalībvalsts norādīto pārkāpumu nav novērsusi, Komisija cēla šo prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, pamatodamās uz PVN direktīvas 96. pantu un 98. panta 2. punktu, ar kuriem kopš 2007. gada 1. janvāra ir aizstāts Sestās direktīvas 12. panta 3. punkta a) apakšpunkts.

IV – Tiesvedība Tiesā

15. Prasības pieteikumā Komisija lūdza Tiesu atzīt, ka, piemērojot samazinātu PVN likmi advokātu sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie saņem pilnīgu vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros, Francijas Republika nav izpildījusi PVN direktīvas 96. pantu un 98. panta 2. punktu paredzētos pienākumus. Tā norādīja, ka minētos pakalpojumu sniedzējus nevar uzskatīt par “dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām, kuras ir iesaistītas dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā” šīs direktīvas nozīmē. Komisija arī prasa piespriest Francijas Republikai atlīdzināt tiesīšanās izdevumus.

16. Atbildētāja dalībvalsts, norādīdama atširgu attiecīgo normu interpretāciju, prasa noraidīt prasību, kā arī piespriest Komisijai atlīdzināt tiesīšanās izdevumus.

V – Valsts pienākumu neizpildes analīze

17. Man šķiet, ka uzreiz ir jāatgādina pamattiesību raksturs, kāds piemīt juridiskajai palīdzībai, kā arī sistēma, kādā tā ietilpst Francijā. Pārc tam aplūkošu lietas ekonomiskos aspektus, tad – šajā gadījumā būtiskās interpretācijas metodes, lai pārc tam analizētu attiecīgās normas. Bet vispirms vajadzīgs precizējums attiecībā uz šo normu piemērošanu laikā.

A – Normas, kas piemērojamas laikā

18. Kā Komisija ir norādījusi – un Francijas Republika pret šo nostāju neiebilst –, ievadā jāprecizē, ka ir piemērojamas PVN direktīvas normas, nevis Sestās direktīvas normas, jo Francijas iestādēm noteiktais termiņš argumentēti atzinuma prasību izpildei beidzās dienā, kas bija pārc Sestās direktīvas atcelšanas 2007. gada 1. janvārī.

B – Juridiskā palīdzība – pamattiesību uz pieeju tiesai faktors

19. Tiesības uz efektīvu pieeju tiesai, it īpaši pateicoties iespējama finansēla šķēršļa, kāds ir šai pieejai, atcelšanai, ir atzītas par pamattiesībām gan ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (6) (turpmāk tekstā – “ECTPAK”), gan ar Apvienoto Nāciju [Organizācijas] pieņemto Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (7). Šajos dokumentos iespēja bez maksas saņemt valsts iecelta advokāta palīdzību ir skaidri garantēta tikai par labu apsūdzētai personai, tātad – kriminālprocesā.

20. Tomēr Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir paplašinājusi šo prerogātīvu, attiecinot to uz civilprocesiem (8). Spriedumā, kas pieņemts 1979. gada 9. oktobrī (9), tā ir precizējusi, ka

ECTPAK 6. panta 1. punkts uzliek līgumslēdzēju valstīm pienākumu veikt pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu bezmaksas juridisko palīdzību, tikai tad, ja šā palīdzība ir vajadzīga nolūkā nodrošināt efektīvu pieeju tiesai vai nu tādēļ, ka likums ir paredzēts pārsteidzīgi ar advokātu palīdzību, vai arī attiecīgā procesa vai lietas sarežģītības dēļ (10). Tiesa ir interpretējusi šo pantu tādējādi, ka tajā ir paredzēts princips, saskaņā ar kuru juridiskā palīdzība ir derīga, bet ne sistemātiski nepieciešams instruments, lai padarītu efektīvas tiesības uz pieeju tiesai un lai tādējādi padarītu lietas izskatīšanu taisnīgu minētā dokumenta nozīmē. Tādējādi šīs tiesības nav absolūtas. Juridiskā palīdzība obligāti ir jāpiešķir vienīgi tad, ja šāda atbalsta neesamības gadījumā garantija attiecībā uz efektīvu vēršanos tiesā kļūtu neefektīva.

21. Man šķiet, ka juridiskā palīdzība aizvien vairāk tiek uzskatīta par sociālu elementu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pamattiesību – kādas ir tiesības vērsties tiesā un attiecīgi vispārīgā pieeja tiesībā – efektivitāti.

22. Šis attēstības process it paši izriet no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (11), kuras 47. pantā ar nosaukumu "Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu" ir paredzētas un reglamentētas tiesības uz juridisko palīdzību jebkura veida tiesā. Šā panta pēdējā daļa ir šāda: "Juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktī šā palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu." Šķiet, ka šis teksts ir rakstīts pilnīgi atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai.

23. Ar Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīvu 2002/08/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos (12), ir skaidri norādīts uz ECTPAK un uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.

24. Tādējādi vispirms jākonstatē, ka mērķis sekmēt pieeju tiesai un tiesībā vispārīgā personām, kurām nav pietiekamu līdzekļu, atbilst [Eiropas] Savienībā pastāvošās juridiskās aizsardzības sistēmas pamatvērtībām.

C – *Juridiskās palīdzības sistēma Francijā*

25. No 1991. gada 10. jūlija Likuma Nr. 91647 par juridisko palīdzību (13) izriet, ka fiziskās vai juridiskās personas, kurām nav pietiekamu līdzekļu (14), lai aizstāvētu savas tiesības tiesā, var saņemt palīdzību.

26. Juridiskās palīdzības saņēmējs pilnībā vai daļēji ir atbrīvots gan no avansa maksājuma vai depozīta maksas, gan no visu izdevumu samaksas, kas radušies tiesvedībā, attiecībā uz kuru šā palīdzība piešķirta.

27. Ja juridiskā palīdzība ir pilnīga, valsts sedz attiecīgajai personai visus radušos izdevumus (advokātu un aizstāvju honorārus, tiesu izpildītāju atalgojumu, notāru atlīdzību, ekspertīžu izmaksas u.c. (15)). Samaksas advokātiem apmēru, kas ir vienots, nosaka pēc skalas, kura balstīta uz pamata koeficientu, kurā ir vairākas vērtības vienības (16), ko nosaka katram tiesvedības veidam, kādu var izskatīt tiesas (17).

28. Ja juridiskā palīdzība ir daļēja, valsts sedz tikai daļu no atlīdzības tiesu sistēmā piederīgām personām. Valsts maksimālo daļu nosaka, ņemot vērā pilnas juridiskās palīdzības procentuālo daļu, kas ir apgriezti proporcionāla palīdzības saņēmēja līdzekļiem (18). Tādējādi advokātam ir tiesības uz papildu samaksu, kas ir vairākas vai mazākas konsekvēnta. Par šo papildu honorāru apmēru advokāts un tā klients vienojas brīvī, bet saistībā ar Likumā noteiktajiem kritērijiem, kas tostarp ietver finanšu apsvērumus (19). Šis līgums ir jānoslēdz pirms jebkādas iesaistīšanās ar rakstveida nolīgumu, un šo līgumu pārbauda advokātu kolēģijas priekšsēdētājs [*bâtonnier*

], pretējā gadījumā tas nav spēkā.

29. Pretējai situācijai, kāda ir cituviet, piemēram, Somijā (20) un dažās Vācijas federālajās zemēs, Francijā nav valsts juridiskās palīdzības biroju, kas papildinātu advokātu sniegtos pakalpojumus.

D – Lietas ekonomiskie aspekti

30. PVN ir vispārīgā nodoklis, kas attiecas uz visām precēm un pakalpojumiem, ko patērē vai izmanto [Eiropas] Savienības dalībvalstīs. Attiecībā uz pakalpojumiem, ko sniedz advokāti vai aizstāvji, klients kā galapatērētājs izmanto pakalpojumu, un tādējādi atbilstoši PVN jāgai tam uzliek šo nodokli. Saistībā ar juridisko palīdzību šo ekonomisko slogu vai nu pilnībā, vai daļēji uzņemas valsts.

31. Attiecībā uz pilnu juridisko palīdzību samazinātas PVN likmes piemērošanai no šādas palīdzības saņēmēja viedokļa nav jēšanas ietekmes. Tā kā ieinteresētās personas advokāta izmaksas tiek segtas pilnībā, šī persona nekādi neietilpst vispārīgajām finansēm nelabvēlīgi piešķirto koncesiju, kāda ir PVN likmes samazināšana (21). Vēlos norādīt, ka faktiski šajā gadījumā samazinātas likmes piemērošana ierobežo to budžeta līdzekļu daudzumu, kuri tieši vērsti uz juridiskās palīdzības finansēšanu, bet vienlaikus valsts pati sev maksā mazāk nodokļu.

32. Savukārt daļējas juridiskās palīdzības saņēmējam ir jāsamaksā savam advokātam papildu honorārs, par kādu notikusi vienošanās. Piemērojot samazinātu PVN likmi, ieinteresētā persona, protams, var iegūt fiskālu atbalstu, kas papildina tiešo atbalstu, ko tā saņem juridiskās palīdzības veidā. Tomēr man jāuzsver, ka šis attiecīgajai personai labvēlīgais rezultāts tiek sasniegts tikai tad, ja papildu samaksa (bez PVN) ir noteikta viszemākā, kāda advokātam ir jāmaksā. Savukārt, ja honorārs (ar PVN) ir noteikts absolūti lielāks, kāds klientam jāmaksā, nodokļu priekšrocība sniedz labumu advokātam. Pa vidu šīm divām galējībām starpība starp samazināto likmi un parasto likmi tiek sadalīta starp abām pusēm. Ir skaidrs, ka PVN likmes samazinājums ne vienmēr sniedz labumu galapatērētājam (22).

33. Salīdzinot šīs divas analīzes liecina, ka Francijas Republika nav viengrīva Savienības dalībvalsts, kas nolūmusi piemērot pašu sistēmu attiecībā uz pakalpojumiem, ko advokāti sniedz juridiskās palīdzības ietvaros. No Komisijas izstrādātā dokumenta (23) izriet, ka uz minētajiem pakalpojumiem samazināta PVN likme attiecas ne tikai Francijā, bet arī Portugālē. Šajā dokumentā ir precizēts, ka pārdotajiem minētajiem valstīm uz "pakalpojumiem, kuri tiek apmaksāti juridiskās palīdzības ietvaros vai saistībā ar valsts veiktu [advokātu] iecelšanu, pakalpojumiem saistībā ar personu un īmenes tiesībām un pakalpojumiem saistībā ar darba tiesībām" attiecas PVN likme, kas samazināta līdz 5 %, nevis 5,5 % kā Francijā, bet uz pārējiem advokātu pakalpojumiem Portugālē attiecas PVN likme 20 % apmērā, bet Francijā – 19,6 % apmērā.

34. Šajā posmā jāpaši ass kāst jautājums: vai parastās PVN likmes piemērošana ierobežotu tiesības vērsties tiesā, kā apgalvo Francijas Republika?

35. Komisija šim viedoklim nepiekrīt, jo prasības pieteikumā tāt – kā jau norādīju – ir minējusi, ka tad, ja valsts pilnībā sedz honorārus, par kuriem attiecīgajai personai izrakstīts rēķins, [valstij] nepiemēro parasto PVN likmi. Nelabvēlīgā ietekmē ir tikai tad, ja piešķirtā juridiskā palīdzība ir daļēja. Turklāt, piemērojot parasto likmi pakalpojumiem, ko advokāti un aizstāvji sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, Francijas Republika spētu iegūt vairāk līdzekļu, kurus tostarp varētu vēlt tam, lai palielinātu pieejamos līdzekļus šīs palīdzības piešķiršanai. Tādējādi Francijas valdība varētu pilnībā segt summas, ieskaitot PVN, par kurām advokāti un aizstāvji izrakstījuši rēķinus personām, kas saņem šo palīdzību. Šo speciālistu sniegto pakalpojumu pieejamību nosaka saņēmējiem piešķirtās palīdzības apjoms, nevis piemērotā PVN likme.

36. Citiem vārdiem sakot, Komisija norāda, ka parastās PVN likmes piemērošana neietekmēs saņēmēju finansiālo stāvokli, ja juridisko palīdzību pilnībā sedz valsts iemaksātā daļa, un ka Francijas iestādes varot grozīt piemērojamo tiesisko regulējumu gadījumos, kad juridiskā palīdzība tiek piešķirta daļēji, ja šīs iestādes vēloties sniegt finansiālu atbalstu attiecīgām personām. Tādējādi Komisijas veiktā analīze par ekonomiskajām sekām, kādas rada *Code général des impôts* 279. panta f) punkts, man šķiet pamatota.

37. Jāpiebilst, ka nodokļu neitralitātei un šīs normas radītu konkurences traucējumu neesamībai, uz ko norāda Francijas Republika, nav izšķirošas nozīmes attiecībā uz PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta lietoto terminu interpretāciju. Šajā ziņā vālos norādīt, ka arguments, saskaņā ar kuru tas, ka darījums ir fiskāli neitrāls, PVN direktīvas sistēmā, kā arī Tiesas judikatūrā (24), šķiet, drīzāk ir faktors, ko izmanto, lai ierobežotu piemērošanas jomu izņēmumiem no noteikuma par nodokļu uzlikšanu saskaņā ar parasto nodokļu likmi (atkāpām, atbrīvojumiem u.c.), nevis kritērijs, ko izmanto, lai pamatotu to apjoma paplašināšanu. Gadās arī tāt, ka nodokļu neitralitātes princips, kas raksturogs kopējai PVN sistēmai, pamato attiecīgo jēdzienā plašāku interpretāciju (25). Bet šajā lietā minētais apsvērumš, manuprāt, nav būtisks, jo PVN direktīvas 96. panta un 98. panta 2. punkta, kā arī III pielikuma galvenais mērķis nav tik daudz novērst konkurences izkropojumus, cik veicināt pakāpenisku dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu, tuvinot piemērojamo PVN likmes un ierobežojot darbības, kurām var piemērot samazinātas nodokļa likmes.

E – *Vispārīgi apsvērumi par PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta interpretāciju*

1) Par judikatūras attiecībā uz atbrīvojumiem no PVN transpozīciju

38. Cik man zināms, judikatūrā nav precedentu, kas būtu pieņemti tieši šajā jomā. Šķiet, ka Tiesai vēl nav bijis jāinterpretē PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta ietvertie jēdzieni, nedz arī līdzīgā jēdzieni, kuri iepriekš bija minēti Sestās direktīvas H pielikuma 1. panta 1. daļas 1. punkta g) apakšpunktā, kas kļuvis par PVN direktīvas 132. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Šīs nostājas pamatojumam tā norāda, ka PVN direktīvas 98. panta ir atsauce uz 132. pantu, un tādējādi tā secina, ka ir jāsniedz vienots skaidrojums terminiem, kas lietoti jautājumā par samazināto PVN likmi un atbrīvojumu no PVN.

39. Tomēr Francijas Republika uzskata, ka ir jātransponē interpretācija, kādu Tiesa sniegusi tādai pašai frāzei – “organizācija, [kas atzīta] par labdarības organizāciju”, – kura minēta Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta g) apakšpunktā, kas kļuvis par PVN direktīvas 132. panta 1. punkta g) apakšpunktu. Šīs nostājas pamatojumam tā norāda, ka PVN direktīvas 98. panta ir atsauce uz 132. pantu, un tādējādi tā secina, ka ir jāsniedz vienots skaidrojums terminiem, kas lietoti jautājumā par samazināto PVN likmi un atbrīvojumu no PVN.

40. Faktiski interpretācijas principi, kas secināti saistībā ar judikatūru par atbrīvojumiem no PVN, man šķiet atbilstoši, un tos var lietderīgi transponēt nolūkā interpretēt III pielikumu par samazinātajām PVN likmēm (26). Uzskatu, ka saskaņotības labad tie paši kritēriji jāizmanto attiecībā uz vienādiem jūdzieniem, vāļ jo vairāk – tādēļ šajās lietās attiecīgā likme ir tik zema (5,5 %) salīdzinājumā ar parasto likmi (19,6 %), šā PVN samazinājuma sekas ir līdzīgā atbrīvojuma sekām.

2) Par atbilstošajām interpretācijas metodēm

41. Tiesas judikatūrā ir skaidri norādīts, ka normas par atbrīvojumiem no PVN ir jāinterpretē saistībā ar to mērķiem un, tos ievērojot (27). Tādējādi ir uzsvērts, ka atsevišķu pakalpojumu, ko uzskata par pakalpojumiem vispārīgās intereses, atbrīvojuma mērķis ir atvieglot nodokļu nastu, kāds uzlikts patērētājiem (28).

42. Šā pati teleoloģiskā pieeja ir jāizvēlas attiecībā uz normām par samazinātajām PVN likmēm. No Sestās direktivas H pielikuma, pēc tam – PVN direktivas III pielikuma ietvertā to preču un pakalpojumu saraksta, kam var piemērot samazināto PVN likmi, izriet, ka likumdevējs, šķiet, ir vēlējis kaut daļēbvalstī piemērot samazinātu PVN likmi attiecībā uz atsevišķām tirdzniecības kategorijām, kam ir sociāls un/vai sabiedriska mērķis (29).

43. Tomēr PVN direktivas III pielikums, tāpat kā iepriekš Sestās direktivas H pielikums, nav balstīts uz tā pamatā esošu konsekventu pieeju. Dažāds minētais dokumentā uzskaitītais kategorijas neveido strukturētu kopumu (30). Tās, šķiet, ir rezultāts tam, ka ir pārņemta virkne samazinātu likmju, kādas iepriekš pastāvējušas daļēbvalstīs. Šai kombinācijai, kurā nav iekšējās loģikas, patiesībā nav jēgas, un tā neaļauj veikt sistēmisko interpretāciju. Tādējādi ir maz konstruktīvu atbilde, ko varētu saņemt, analizējot [šo tiesību aktu] sagatavošanas vīsturi (31).

3) Par attiecīgā jūdzienplašumu vai šaurumu interpretāciju

44. Komisija uzskata, ka PVN direktivas III pielikuma 15. punktā ietvertajiem jūdzieniem nepieciešama "sašaurinātā", pat "šaura" interpretācija, ņemot vērā, ka jāatbild uz jautājumu par atkāpēm no principa, saskaņā ar kuru ir piemērojama parastā PVN likme. Šajā ziņā tā pamatojas uz Tiesas spriedumu lietā C-83/99, kas attiecas uz samazināto PVN likmi, kas atbilst Sestās direktivas H pielikuma piektajai kategorijai (32).

45. Piemērošanas joma noteikumam, ar ko ievieš izņēmumu no vispārīgā principa, šajās gadījumā – nodokļu uzlikšanas principa, protams, ir jāuztver stingri (33). Tas tomēr nenozīmē, ka jāizvēlas šaura pieeja. Tādējādi attiecībā uz atbrīvojumiem, kas atbilst šādiem darbbm vispārīgās intereses, Tiesa ir atzinusi, ka jūdzienš "[j]organizācijas, kas atzītas par labdarības organizācijām" [..], nav interpretējamas [sevišķi] šauri" (34).

46. PVN direktivas interpretācija nedrīkst būt tik šaura, ka no tās būtu izslēgti risinājumi, kādus atsevišķas daļēbvalstis izraudzējušās, lai organizētu darbību, uz kuru attiecas pašsistēma, kas skaidri paredzēta šajās dokumentā. Ir jāņem vērā atšķirības, kādas pastāv starp valstu praksi attiecībā uz sociālu pakalpojumu sniegšanu, un jāvairās no tā, ka būtu liegts ņstenot attiecīgā atkāpju lietderīgā iedarbbu. Man šķiet, ka tāda ir bijusi Tiesas filozofija, ko tā izmantojusi spriedumā lietā *Kingscrest* (35). Šis apsvērumš izriet arī no sprieduma lietā *Horizon College* (36) un no diviem neseniem spriedumiem (37).

47. PVN direktivas III pielikuma ietvertais to preču un pakalpojumu saraksts, kuriem var piemērot samazinātu likmi, ar nodomu ir izstrādāts ierobežojoši, nevis tikai ilustratīvi. Saskaņā ar 98. pantu šis uzskaitījums principā ir izsmeļošs. Tomēr, lai gan saraksts tāpat ir ierobežojošs

jautājums par atbilstošajiem no PVN, tas netraucēja Tiesai šajā jomā sniegt kvalifikāciju, kas nebija ierobežojoša.

48. Manuprāt, PVN direktīvas interpretācijai ir jāpamatojas galvenokārt uz fiskālajiem un ekonomiskajiem mērķiem, kādi ir šīs patērētāja nodokļa vispārējai sistēmai, kas turklāt ir daļa no Savienības pašu resursu bāzes. Pamatojoties uz šo viedokli, ir iespējams konstatēt, ka to saimniecisko darbību apjomu, uz kurām attiecas izņēmums, nevar paplašināt ar brīvību interpretāciju.

4) Par interpretāciju, kāda jāsecina no izmantotajiem terminiem

a) Par atšķirībām, kādas ir starp valodu versijām

49. PVN direktīvas dažādu valodu versiju salīdzinājums liecina, ka III pielikuma 15. punktā lietotie termini precīzi neatbilst franču valodas versijā lietotajiem jēdzieniem.

50. Var piebilst, ka jēdziens “organisme” [“organizācija”], kas minēts franču valodas versijā, tādā pašā veidā nav atrodams visās pārējās versijās. Terminu dažādāba, kuri lietoti attiecībā uz organizācijām [“organisme”] jēdzienā, un tās ietekme saistībā ar interpretācijas grūtībām ir uzsvērtā citkārt (38). Man šķiet, ka šim terminam nebūtu jārada pašas problēmas šajā lietā, jo, kā izklāstīšu turpmāk, ir atzīts, ka PVN jomā pat fizisku personu, kas darbojas viena pati, var uzskatīt par organizāciju. Šī interpretācija var attiekties arī uz advokātiem.

51. Manuprāt, grūtības drīzāk rada “labdarības” interpretācija. Attiecībā uz šo pirmo nosacījumu daļu, kas izvirzīti III pielikuma 15. punktā, saistībā ar dažādajām minētā dokumenta valodu versijām var sniegt šādas atbildes:

– vācu valodas versijā termins “gemeinnützige” norāda uz domu par “kopēju labumu”,

– dāņu valodas versijā vārds “velgørende” tieši atbilst angļu valodas vārdam “charitable”, zinot, ka tas pašreizējā angļu valodas versijā ir aizstāts ar jēdzienā “wellbeing”, jo termins “charitable”, kas bija lietots Sestās direktīvas H pielikuma angļu valodas versijā, lietā *Kingscrest* (39) ir atzīts par pārāk šauru.

52. Attiecībā uz otru nosacījumu daļu, kas paredzēti III pielikuma 15. punktā, var piebilst, ka franču valodas versijā norāda uz domu par individuālu aktu (“œuvre” [“darbu”]); angļu, dāņu, itāļu, somu un zviedru valodu versijās drīzāk ir minēta darbība vispārīgā nozīmē, bet vācu un poļu valodu versijās ir norādīts uz nozari vai jomu, kas ir vāļi neitrāliki termini.

53. No šīm atšķirībām valodu versijās izriet nebūtiska neviennozīmība, kas palielina PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta lietoto terminu būtisko neviennozīmību (40).

54. Ir zināms, ka, lai nodrošinātu vienveidīgu [Eiropas] Savienības tiesību piemērošanu, gadījumā, ja ir atšķirības starp viena dokumenta valodu versijām, nevienai no šīm versijām nevar aplūkot atsevišķi vai dodot tai priekšroku pār pārējām versijām, bet tā ir jāinterpretē, ņemot vērā regulējuma, kura daļu tā veido, vispārīgā sistēmā un mērķi (41).

55. Turklāt pirmajā daļā minētā saskaņošana ar PVN direktīvu noteikti nozīmē, ka vienas faktiskās situācijas ir jākvalificē vienādi un uz tām jāattiecinā viena sistēma. Acīmredzot nosacījumi, kas minētajā dokumentā izvirzīti tam, lai tiktu piemērota samazinātā PVN likme, ir autonomi jēdzieni (42), un tādējādi tiem jāsniedz pašā [Eiropas] Savienības definīcija, un tie nav jāuztver no kvalifikācijas viedokļa, kāda tiem varētu būt valsts tiesībās.

b) Par "terminu parasto nozēmi"

56. Komisija uzskata, ka PVN direktīvas 98. panta 2. punkta un PVN direktīvas III pielikuma normas jāinterpretē saskaņā ar attiecīgo terminu parasto nozēmi.

57. Šo nostāju faktiski apstiprina Tiesas judikatūra attiecībā uz citām iespējām [piemērot] samazinātu PVN likmi, proti, iespējām, kuras pieļautas Sestās direktīvas H pielikuma piektajā un astotajā kategorijā (43).

58. Tādējādi būtu jāaplūko, vai advokātus var kvalificēt kā vienu no III pielikuma 15. punktā minētajām organizācijām, ja tie sniedz palīdzību juridiskās palīdzības saņēmējiem, ņemot vērā PVN direktīvā izmantoto vārdu parasto nozēmi.

59. Tomēr man šķiet nelietderīgi padziļināt šo analīzi, ņemot vērā atšķirības, kuras ir starp dažādu valodu versijām. Nianšes, kuras varētu atrast franču terminoloģijā, ne vienmēr atbilst citiem jēdzieniem, kas minēti pārējās oficiālās valodās.

60. Galvenā doma, kas jāņem vērā no šīs judikatūras, ir tāda, ka tad, ja ir šaubas, kas rodas, divējādi interpretējot III pielikuma 15. punktā izmantotos vārdus, ir jāatmet plašākais to nozēmes izskaidrojums un jāizvēlas tā nozēme, kas ir tuvāk šo terminu parastajai nozēmei.

F – *PVN direktīvas III pielikuma 15. punkta normu apjoms*

1) Par šajā dokumentā noteikto kritēriju kumulatīvo raksturu

61. PVN direktīvas III pielikuma 15. punkts ir paredzēti divi nosacījumi tam, lai attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi šajā ziņā varētu piemērot samazinātu PVN likmi: pirmkārt, attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem ir jābūt ar zināmu statusu, proti, tiem jābūt "daļbvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām", un, otrkārt, sniegtajiem pakalpojumiem ir jābūt zināma rakstura, proti, tiem jābūt "dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbam" (44).

62. Abi tiesvedības daļēnieki, šķiet, ir vienprātīgi par to, ka šiem piemērošanas nosacījumiem ir kumulatīvs raksturs. Savukārt tiem ir dažādi skaidrojumi attiecībā uz šo nosacījumu izklāstā lietoto terminu apjomu.

63. Komisija uzskata, pirmkārt, ka advokātus, kas darbojas juridiskās palīdzības ietvaros, nevar uzskatīt par organizācijām, uz kurām attiecas minētā norma, un, otrkārt, ka šajā ziņā to pakalpojumus nevar pielīdzināt dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbam.

64. Savukārt Francijas Republika norāda, ka *Code général des impôts* 279. panta f) punkts esot saderīgs ar PVN direktīvas 96. un 98. pantu, jo pakalpojumi, par kuriem šie advokāti saņem pilnvaru vai daļēju atlīdzību no valsts juridiskās palīdzības ietvaros, atbilstot abiem nosacījumiem, kas paredzēti minētās direktīvas III pielikuma 15. punktā.

65. Lai paustu nostāju šajā ziņā, man šķiet vērīgāk mainīt secību, kādā izskatīt abus dokumentā izvirzītos nosacījumus.

2) Par kritēriju attiecībā uz "dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbu"

a) Lietas daļēnieku argumenti

66. Komisija uzskata, ka advokāti, kas darbojas juridiskās palīdzības ietvaros, nav iesaistīti darbā, kas minēts strādīgajā tekstā. Tā apgalvo, ka sniegtos pakalpojumus veido juridiska palīdzība un tādējādi tie ir tādi paši kā klientiem piedāvātie pakalpojumi, par kuriem netiek saņemta valsts finansēšana palīdzība. Komisija apstrīd Francijas Republikas izvirzīto pamatu, saskaņā ar kuru advokāti, kas palīdz juridiskās palīdzības saņēmējam, konsultēšanas un aizstāvības uzdevuma nomaina ar dzīves apstākļu uzlabošanas uzdevumu, uzsverot, ka ieinteresētā persona vēlas saņemt juridisko palīdzību, nevis sociālu atbalstu. Tā piebilst – fakts, ka samaksu, kas advokātam tiek veikta juridiskās palīdzības ietvaros, parasti uzskata par nepietiekamu, nekādi nemaina advokāta sniegto pakalpojumu raksturu, jo tam ir jāuzņemasi visi trūkumi, kas saistīti ar tā profesionālo darbību. Komisija uzsver arī, ka uz advokātiem attiecas dažādi, ar juridisko palīdzību pat nesaistīti īstiski ierobežojumi. Visbeidzot, tā uzskata, ka PVN kā vispārīgais patērētāja nodoklis neapjauš piemērot atšķirīgus nodokļus likmes atkarībā no katra preču vai pakalpojumu saņēmēja ienākumu apmēra.

67. Francijas Republika norāda, ka darbības, kuru saturs un raksturs ir viendabīgi, ir vai nav jāuzskata par dzīves apstākļu uzlabošanas darbu atkarībā no tā saņēmēju līdzekļu apmēra. Tā sniedz šādu piemēru: maltītes gatavošana var būt dzīves apstākļu uzlabošanas darbs, ja tā tiek veikta par labu trūcīgām personām, bet tā pati darbība tāda nav, ja to veic par labu klientam, kurš nav nabadzīgs. Tāpat kā attiecībā uz nodrošināšanu esot jānoskaidro arī advokāta darbība, sniedzot palīdzību [valsts] juridiskās palīdzības saņēmējam, un advokāta tradicionālie pienākumi, strādājot maksātāju personai labā. Francijas Republika piekrīt, ka pakalpojumi, kas tiek sniegti abos gadījumos, ir viendabīgi, tāpēc apgalvo, ka sociālais mērķis un saņēmēja zemie ienākumi sekmē, lai, ka advokāta juridiskās palīdzības pakalpojumi iegūst dzīves apstākļu uzlabošanas darba raksturu.

68. Itālija Francijas Republika ierosina izmantot šādu kopumu, nosakot, vai organizācija ir iesaistīta dzīves apstākļu uzlabošanas vai sociālās nodrošināšanas darbā, proti, 1) izvirzīti sociālais mērķis par labu trūcīgajiem, 2) valsts solidaritātes īstenošana, izmantojot pārdalītu finansējuma veidu, 3) sniegto pakalpojumu bezpeļņas raksturs un 4) pakalpojumu sniedzējam izvirzītās pārmaiņīgās prasības. Francijas Republika uzskata, ka juridiskā palīdzība, ko sniedz advokāti, atbilst visiem šiem nosacījumiem. Tā precizē, ka – pretēji Komisijas norādītajai interpretācijai – tā neapgalvo, ka ar vienu no šiem rādītājiem, aplūkojot to atsevišķi, pietiktu, lai pierādītu, ka advokāti ir iesaistīti dzīves apstākļu uzlabošanas darbā.

b) Analīze

69. Termins “dzīves apstākļu uzlabošana [labdarība]” ir neskaidrs jēdziens. Tam ir vismaz divas šai lietai būtiskas kategoriju dimensijas. Viens no šiem aspektiem attiecas uz cilvēku savstarpējo saīšu, attiecību un iestāžu sfēru, kuras balstītas uz indivīda neaizsargātību un tā nepieciešamību pēc atbalsta un aizsardzības, ko dažāds sabiedrības kopienas var piedāvāt, mazinot dzīves raksturogos riskus. Šis izskaidrojums par dzīves apstākļu uzlabošanu atspoguļo iestādes, ko parasti saprot tādējādi, ka tās ir tipiskas organizācijas sociālam fenomenam, piemēram, trūcīgāju ekonomiskajam atbalstam, bērnu un jauniešu aizsardzībai, aprūpes pakalpojumiem, kuri gādā par specifiskām vajadzībām, kādas ir slimām personām, invalīdiem vai personām, kam ir atkarības no psihotropajām vielām. Otrs “dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarība]” aspekts attiecas uz solidaritāti jeb kolektīvo pašizliedzību, kas nepieciešama, lai varētu taisnīgi apmierināt visu personu vajadzības.

70. Pati Tiesas judikatūra attiecībā uz PVN liecina, ka šie abi dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarības] aspekti jeb dimensijas sarežģīti mijiedarbojas. Piemēram, Tiesa ir atzinusi, ka peļņas gūšanas mērķis nav šārlīdīgs, lai privāttiesību subjektu, kas sniedz bērnu un jauniešu aprūpes iestāžu pakalpojumus, varētu uzskatīt par tādu, kam piemīt labdarības raksturs, jo šāds

risinājums bija iespējams lietas pāšod apstākļu dēļ (45). Turklāt spriedumā lietā *Kügler* (46) Tiesa ir konstatējusi, ka "vispārējā aprēķinā un palīdzības mērķis, kas sniegta kā daļa no ambulatora pakalpojuma personām, kas ir fiziski vai ekonomiski atkarīgas [no citiem] [...], principā ir saistītas ar sociālo palīdzību".

71. Šajā gadījumā man šķiet, ka glābšanas uzdevums, ko advokāts uzņemas juridiskās palīdzības ietvaros, neaizstāj tū parasto konsultācijas un aizstāvības uzdevumu, bet gan to papildina. Var teikt, ka tū ieguldījums juridiskās palīdzības pakalpojumā piešķir advokāta tradicionālajiem pienākumiem sociālu nokrāsu.

72. Pats pakalpojuma rakstura kritērijs, par kuru ir skaidrs, ka tas juridiskās palīdzības ietvaros un saistīts ar advokātu tradicionālo darbību ir vienāds, uz ko galvenokārt norāda Komisija, man nešķiet pietiekams, lai piešķirtu darbības labdarības raksturu vai liegtu tai šādu kvalifikāciju. Manuprāt, iepriekš minētais Tiesas konstatējums spriedumā lietā *Kügler* (47) šajā jautājumā ir paskaidrojošs.

73. Risks piemērot samazinātu likmi visiem pakalpojumiem, ar kuriem tiek sniegts atbalsts trācīgākajām personām, uz kuru norādījusi Komisija, man nešķiet pamatots. Šāds risks pastāvētu tad, ja vienīgais izmantotais kritērijs būtu pakalpojuma saņēmēju kritērijs. Bet Francijas Republika iesaka lūdzsvarot to ar citiem kritērijiem, izmantojot tās izklāstīto tēru rādītāju kopumu.

74. Attiecībā uz advokātu atlīdzības nelielo apmēru, uz ko norāda Francijas Republika, tomēr vēlos piebilst, ka advokāta honorāri ir atkarīgi no tū individuālajiem uzskatiem par, viņaprāt, pieņemamu atlīdzības apmēru. Šķiet, ka Francijā ir grupa advokātu, kuri uzskata juridiskajā palīdzībā sniegto iemūmu apmēru par pietiekamu, jo šāda veida uzdevumi galvenokārt koncentrējas šīs kategorijas advokātu rokās (48).

75. Manuprāt, noteicošais faktors ir apstākļi, kādos tiek sniegti advokāta pakalpojumi. Ir daudz piemēru – turklāt dažādos dalībvalstīs – tam, ka juridiskos pakalpojumus, kas ietver gan konsultācijas pienākumu, gan pienākumu pārstāvēt tiesā, var sniegt tādus apstākļos, kas piešķir tiem labdarības raksturu. Tū ir gadījumā, kad palīdzību sniedz valsts juridiskās palīdzības biroji, dažādas pilsoniskās sabiedrības organizācijas un pat advokāti, kuri darbojas trācīgiem, noziedzīgos nodarījumu cietušo vai patvēruma meklētāju labā.

76. Kas attiecas uz attiecīgo Francijas tiesību akta normu, tad parasti to valsts mērogā pamato ar labdarības raksturu, kas saistīts ar juridiskās palīdzības saņēmēju stāvokli (49).

77. Man šķiet, ka juridisko palīdzību faktiski var bez pārmērīgām grūtībām saprast tādējādi, ka tū ir "dzīves apstākļu uzlabošanas [labdarības] darbs", jo, tū kā šā palīdzība ir balstīta uz sociālo solidaritāti, to var kvalificēt kā sociālās politikas pasākumu (50).

78. Toties ir reālas šaubas attiecībā uz PVN direktīvas III pielikuma 15. punktā izvirzīto nosacījumu pirmo daļu.

3) Par kritēriju attiecībā uz "dalībvalstu par sociālās labklājības [labdarības] organizācijām atzītām organizācijām"

a) Lietas dalībnieku argumenti

79. Komisija apgalvo, ka attiecīgajiem pakalpojumiem sniedzējiem ir jābūt ar zināmu statusu, proti, pastāvīgu un stabilu pāšību, kas tiem raksturīga. Tū norāda, ka PVN direktīvā esot prasīta zināma noturības pakāpe attiecībā starp dalībvalsti un nodokļa maksātāju, kura

pakalpojumiem tiek piemērota samazinātā likme. Komisija apgalvo, ka Francijā samazinātās likmes piemērošana atsevišķiem advokātu pakalpojumiem nav saistīta ar pakalpojumu sniedzēja stabilo statusu, bet tikai ar faktu, ka minētie pakalpojumi dažkārt tiek sniegti juridiskās palīdzības ietvaros. Komisija arī uzskata – tas, ka tiktu ieviesta Francijas Republikas ierosinātā interpretācija, radītu risku, jo tādējādi 15. punktā paredzētais izņēmums tiktu piemērots jebkuram nodokļa maksātājam tikai ar tūdu nosacījumu, ka par attiecīgajiem pakalpojumiem pilnībā vai daļēji atlīdzina valsts, nevis vienīgi pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir privilēģētais statuss, ko valsts piešķirusi sakarā ar to labdarības raksturu.

80. Francijas iestādes pēc kļūtas noraida visus Komisijas argumentus. Attiecībā uz saiknes, kāda pastāv starp valsti un advokātiem, stabilitāti Francijas Republika norāda, pieņemot, ka jautājums ir par būtisku kritēriju – to nodrošinot fakts, ka uz attiecīgajiem pakalpojumiem attiecas *Code général des impôts* 279. panta f) punkts. Francijas Republika piebilst, ka, lai gan visi advokāti noteikti nepilda regulārus juridiskās palīdzības uzdevumus, ikvienu no viņiem jebkurā brīdī var izraudzties palīgas priekšsēdētājs vai advokātu kolēģijas priekšsēdētājs un tam ir pienākums šo aicinājumu ievērot.

81. Turklāt tātātīgā, ka, tātātā Sestajā direktīvā nav definīcijas, Tiesa ir nolūmusi, ka principā katrā dalībvalstī savas tiesības ir jāizdod noteikumi, atbilstoši kuriem organizāciju var atzīt par šādu labdarības organizāciju, precizējot, ka judikatūrā valsts iestādēm ir sniegti šādi norādījumi, nosakot labdarības organizāciju [raksturu] (51): 1) pašu normu ar likuma spēku esamība, 2) attiecīgā nodokļa maksātāja darbību vispārīgo interešu raksturs, 3) fakts, ka citi nodokļu maksātāji, kas sniedz tādus pašus pakalpojumus, ir lūdzīgi atzīti par [labdarības organizācijām] (52), kā arī 4) fakts, ka attiecīgā pakalpojumu izmaksu lielāko daļu sedz sociālā nodrošinājuma organizācijas. Pēc Francijas Republikas uzskatiem *Code général des impôts* 279. panta f) punkts atbilst visiem šiem kritērijiem.

b) Analīze

82. Tiesa jau ir lūmusi par jūdziena “organizācija, ko attiecīgā dalībvalsts atzinusi par labdarības organizāciju” interpretāciju saistībā ar Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta g) apakšpunktu, kurā ir paredzēti “atbrīvojumi dažādu darbību sabiedrības interesēs”, kas atbilst atbrīvojumiem, kuri izklāstīti PVN direktīvas 132. panta 1. punkta g) apakšpunktā. Ir jāsniedz vienots izskaidrojums jūdzieniem “organizācijas” un “labdarība”, kas ir atkārtoti dažādās PVN direktīvas un to pielikumu daļās (53), nevis jāpiešķir tiem daudzveidīga nozīme.

83. Spriedumi, kas pieņemti atbrīvojumu no PVN jomā, liecina, ka jūdziens “organizācija, [kas atzīta] par labdarības organizāciju”, ir pietiekami plašs, lai tajā iekāutu privātas apvienības, kuru mērķis ir peļņas gūšana, un pat vienu fizisku personu, kas darbojas ekonomiskos apstākļos, it paši saistībā ar izvirzīto mērķi samazināt atsevišķu pakalpojumu vispārīgās intereses izmaksas, kas tiek sniegti sociālajā sektorā, un tādējādi padarīt tos pieejamākus personām, kas tos var saņemt (54).

84. Š? plaš? pieeja, k?du Tiesa sniegusi saist?b? ar atbr?vojumiem no PVN, v?l jo vair?k t?da ir attiec?b? uz PVN likmes samazin?jumiem. T? ?auj ietvert advok?tus t?du organiz?ciju kategorij?, kuras ietilpst PVN direkt?vas III pielikuma 15. punkta piem?rošanas jom?. Termins "organiz?cija", protams, nor?da uz individu?li noteiktu apvien?bu, kas veic ?pašu uzdevumu (55). Bet nav str?da par to, ka šis autonomais [Eiropas] Savien?bas ties?bu j?dziens var attiekties uz vienu vai vair?k?m fizisk?m person?m, kuras vada uz??mumu, nevis vien?gi uz juridisk?m person?m. Šaj? gad?jum? personas, uz kur?m attiecas PVN sist?ma, ir advok?ti, skat?ti individu?li, kas pal?dz juridisk?s pal?dz?bas sa??m?jiem. T?d?j?di nav svar?ga organiz?cija, k?d? šie advok?ti ietilpst kolekt?vi, un it ?paši nav noz?mes tam, ka tos izraug?s un samaksu par š? uzdevuma izpildi tiem veic centraliz?ti.

85. No iepriekš izkl?st?t? var secin?t, ka advok?ti, kas darbojas juridisk?s pal?dz?bas ietvaros, bez jebk?d?m šaub?m ietilpst j?dzien? "organiz?cija". Ta?u š? pr?va nav v?rsta galvenok?rt uz šo jaut?jumu, jo šaj? zi?? abi lietas dal?bnieki ir atsaukušies uz plašo Tiesas judikat?ru. Komisija to atz?st, nor?dot, ka jaut?jums ir vien?gi par organiz?cijas, kas sniedz pakalpojumu, "labdar?bas [organiz?cijas]" raksturu.

86. Attiec?b? uz p?d?jo min?to krit?riju lietas dal?bniekiem ir ?oti pret?ji uzskati. PVN direkt?v? – gluži k? iepriekš Sestaj? direkt?v? – nav preciz?ti nosac?jumi un noteikumi tam, lai III pielikuma 15. punkt? min?taj?m organiz?cij?m atz?tu "labdar?bas [organiz?cijas]" raksturu. J?piebilst, ka fran?u valodas versij? š? fr?ze, kas ietverta PVN direkt?vas III pielikum?, ir tieši p?r?emta no l?dz?g?s normas Sestaj? direkt?v?. Savuk?rt ang?u valodas versij?, k? jau esmu nor?d?jis, formul?jums sal?dzin?jum? ar iepriekš?jo tekstu ir main?ts (56).

87. Man š?iet, ka Komisijas paust? notur?bas pras?ba skaidri neizriet nedz no PVN direkt?vas noteikumiem, nedz ar? no Tiesas judikat?ras. Bet vai ir j?atz?st, ka notur?ba ir pras?ta netieši?

88. Uzskatu, ka zin?ma stabilit?te, ja ne past?v?ba soci?laj?s darb?b?s ir nepieciešama. Tom?r notur?ba ir relat?va, jo ar laika krit?riju vien nepietiek. Man š?iet – ir nepieciešams, lai domin?jošajai [vai] pat vien?gajai pakalpojumu sniedz?ja darb?bai b?tu labdar?bas raksturs. Ar vienk?ršu soci?lu aspektu nepietiek. Francijas Republikas atbalst?t? "funkcion?l?" interpret?cija neatbilst nedz PVN direkt?vas tekstam, nedz t?s m?r?iem. Š? pieeja izraisa sav?du situ?ciju, ka organiz?cijai var b?t divas š?autnes, proti, ka to var uzskat?t par t?du, kam ir labdar?bas organiz?cijas raksturs, kad t? veic soci?lus aktus, bet p?r?jos gad?jumos š?da labdar?bas organiz?cijas rakstura nav. Š?das interpret?cijas rezult?t?, š?iet, sapl?stu abi nosac?jumi, ja labdar?bas darbs b?tu vien?gais r?d?t?js šim labdar?bas raksturam. Ja t? b?tu, tad pietiktu ar to, ka PVN direkt?vas III pielikum? b?tu paredz?ts, ka samazin?ta likme ir iesp?jama tad, ja pakalpojumu sniedz?ji veic labdar?bas darb?bu.

89. Bet likumdev?ja nost?ja t?da nav. Iesp?ja atz?t divas š?autnes nevar tikt apl?kota, jo PVN direkt?v? tas nav at?auts, pret?ji iesp?jai pie?aut atš?ir?bas, k?da taj? ir skaidri paredz?ta attiec?b? uz publisko ties?bu organiz?cij?m. Manupr?t, noteicoš? ir piem?rošanas joma, k?d? notiek darb?ba, nevis organiz?cijas m?r?is. Ir j??em v?r? uz??m?ji un tas, ko tie dara, bet ne tik daudz šo uz??m?ju izvirz?tie m?r?i.

90. No Tiesas judikat^{ras} izriet, ka valsts iest^dm ir r^c?bas br^v?ba, lai atz^{tu} apvien^{bai} labdar^{bas} organiz^{cijas} statusu, bet ka š[?] br^v?ba ir j[?]?steno saska^{??} ar [Eiropas] Savien^{bas} ties^b?m (57). Tom^r, ?emot v^r? šo judikat^{ru}, š[?]iet, ka process, atbilstoši kuram var notikt š[?]da labdar^{bas} organiz^{cijas} rakstura atz^{šana}, nav saist^{ts} vien^{gi} ar valsts pieeju. Protams, dal^bvalstu iest^dm ir pien^{kums} pieš^{irt} šo statusu, bet to kontrol[?] valsts tiesas, kur^m paš^m ir j[?]str^d?, iev[?]rojot [Eiropas] Savien^{bas} ties^{bu} pras^{bas}, un j[?]?em v^r? Tiesas spriedumos noteiktie neierobežojošie krit^{riji} (58).

91. Attiec^b? uz Francijas *Code général des impôts* min^{taj}?m darb^b?m, ko advok^{ts} veic juridisk^s pal^{dz}?bas ietvaros, es dom^{ju}, ka nevar run^t par attiec^g?s organiz^{cijas} “labdar^{bas}” [raksturu], jo šis j^dziens, manupr^t, nor^{da} uz priekšmetu, kam vajadz^{ga} zin^{ma} notur^{ba} un zin^{ma} domin^{šana} saist^b? ar t^s darb^{bu} raksturu. Lai aizsarg^{tu} PVN direkt^{vas} lietder^{go} iedarb^{bu} un saglab^{tu} III pielikuma ierobežojošo raksturu, 15. punkta normas ir j[?]interpret[?] t^d?j^{di}, ka ne tikai darb^{bai}, bet ar[?] attiec^{gajai} organiz^{cijai} ir j^b?t ar pietiekami izteiktu, pat domin^{jošu} labdar^{bas} raksturu. P^d?jam min^{tajam} krit^{rijam}, saprotot to terminu parastaj[?] noz^m?, advok^{ti} neatbilst, jo, manupr^t, nosakot, vai organiz^{cija} atbilst min^{taj}? norm[?] izvirz^{tajiem} nosac^{jumiem}, ir j[?]?em v^r? t^s darb^{bu} kopums (59). Ja nav pier^dts, ka attiec^{go} pakalpojumu sniegšanai ir divk^{ršs} “labdar^{bas}” raksturs, tad tie neatbilst visiem PVN direkt^v? izvirz^{tajiem} nosac^{jumiem} samazin^{tas} PVN likmes piem^{rošanai}.

92. T^d?j^{di} uzskatu, ka pras^{ba} sakar[?] ar valsts pien^{kumu} neizpildi ir pamatota, jo *Code général des impôts* 279. panta f) punkt[?] nor^d?tie pakalpojumi, ko sniedz advok^{ti} un tiem piel^{dzin}?tas personas, neietilpst kategorij[?], kura paredz^{ta} min^t? pielikuma 15. punkt[?], kas ir vien^g? norma, uz kuru aizst^v?b[?] atsaukusies Francijas Republika – proti, “pre^u pieg^{de} un pakalpojumu sniegšana, ko veic dal^bvalstu par soci^l?s labkl^j?bas [labdar^{bas}] organiz^{cij}?m atz^{tas} organiz^{cijas}, kuras ir iesaist^{tas} dz^{ves} apst^k?u uzlabošanas vai soci^l?s nodrošin^{šanas} darb[?]”, un t^d?j^{di} tiem nevar piem^{rot} samazin^{tu} PVN likmi (60).

VI – Ties^{šan}?s izdevumi

93. Saska^{??} ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dal^bniekam, kuram spriedums ir nelabv^l?gs, piespriež atl^{dzin}?t ties^{šan}?s izdevumus, ja to ir pras^{jis} lietas dal^bnieks, kuram spriedums ir labv^l?gs.

94. Komisija ir pras^{jusi} piespriest Francijas Republikai atl^{dzin}?t ties^{šan}?s izdevumus. T^p?c tas ir j[?]nospriež gad^{jum}?, ja atbilstoši manam ierosin^{jumam} pras^{ba} sakar[?] ar valsts pien^{kumu} neizpildi tiek apmierin^{ta}.

VII – Secin^{jumi}

95. ?emot v^r? iepriekš izklst?tos apsv^{rumus}, ierosinu Tiesai nospriest š^{di}:

1) piem^{rojot} samazin^{tu} pievienot^s v^{rt}?bas nodok^a likmi advok^{tu}, advok^{tu} Valsts Padom[?] un Kas^{cijas} ties[?] un aizst^{vju} sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem tie sa^{em} piln^{gu} vai da^{??}ju atl^{dz}?bu no valsts juridisk^s pal^{dz}?bas ietvaros, Francijas Republika nav izpild^{jusi} pien^{kumus}, kas paredz^{ti} 96. pant[?] un 98. panta 2. punkt[?] Padomes 2006. gada 28. novembra Direkt^v? 2006/112/EK par kop^{jo} pievienot^s v^{rt}?bas nodok^a sist^{mu};

2) Francijas Republika atl^{dzina} ties^{šan}?s izdevumus.

1 – Oriⁱⁿ?lvaloda – fran^u.

2 – T[?] k[?] argument^{tais} atzinums, ko Komisija ir nos^t?jusi Francijas Republikai, ir dat^{ts} ar

2006. gada 15. decembri, norādes uz EK Līguma normām tiks sniegta saskaņā ar numerāciju, kas bija piemērojama, pirms stāšanās spēkā Līgums par Eiropas Savienības darbību.

3 – Sestās direktivas H pielikums, kas ir iekļauts ar Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvu 92/77/EEK, kas papildina kopīgo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu un ar kuru tiek grozīta Direktīva 77/388/EEK (PVN likmju tuvināšana) (OV L 316, 1. lpp.), bija izstrādāts ar:

“Pieņemtājam preču un sniedzamo pakalpojumu saraksts, uz kuriem var attiecināt pazeminātas PVN likmes”, un ietīpadsmitajai kategorijai bija minēti: “Preču pieņēde un pakalpojumu sniegšana, ko veic dalībvalstu atzītas labdarības organizācijas, kuras iesaistītas sociālās aprūpes un sociālās nodrošināšanas darbī, ciktāl šādas pieņēdes nav atbrīvotas saskaņā ar 13. pantu.”

4 – Tādējādi šī norma, kas nebija piemērojama pirms Sestās direktivas stāšanās spēkā, neattiecas uz tajā paredzētajiem pārejas noteikumiem, tostarp uz šīs direktivas 28. panta 2. punktu, uz kuru Komisija ir norādījusi savā prasības pieteikumā.

5 – *Code général des impôts* 279. pants jaunākie grozījumi ir izdarīti ar 22. pantu 2009. gada 22. jūlijā Likuma Nr. 2009-888; šie grozījumi neskar f) punkta normas.

6 – Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 6. panta 3. punkts.

7 – Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, kas nodots parakstīšanai 1966. gada 19. decembrī, 14. panta 3. punkta d) apakšpunkta beigās.

8 – Minētā tiesa 1975. gada 21. februāra spriedumā lietā *Golder* (A sūrija, Nr. 18, 35. un nākamie punkti) ir atzinusi: “[ECTPAK] 6. panta 1. punkts (6.1. pants) ikvienam ir garantētas tiesības uz to, ka tiesa izskatītu jebkuru strīdu par tās civilajām tiesībām un pienākumiem. Tādējādi tajā ir paredzētas “tiesības uz tiesu”, kurās tiesības uz pieeju [tiesai], – proti, tiesības vērsties tiesā civilīti – veido tikai vienu aspektu”.

9 – Spriedums lietā *Airey* pret ūriju (A sūrija, Nr. 32, 26. punkts).

10 – Pārdotā minētajā gadījumā Tiesa ir uzsvērusi, ka juridiskās palīdzības nesaņemšana var liegt attiecīgajām personām iespēju efektīvi aizstāvēties tiesā un var radīt procesuālo tiesību nevienlīdzību, kas nav pieņemama saistībā ar lietas taisnīgās izskatīšanas jēdzienu. It īpaši skat. ECT 2005. gada 15. februāra spriedumu lietā *Steel un Morris* (*Recueil des arrêts et décisions*, 2005-II, 72. punkts).

11 – Harta, kas pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 1. lpp.), ir grozīta un kļuvusi juridiski saistoša, pieņemot Lisabonas Līgumu (OV 2007, C 303, 1. lpp.).

12 – OV L 26, 41. lpp.

13 – Šī likuma 1. pants ir precizēts, pirmkārt, ka tā mērķis ir nodrošināt tiesības vērsties tiesā un pieeju tiesībām un, otrkārt, nodrošināt, ka juridiskā palīdzība ietver juridisko palīdzību [tiesā], palīdzību pieejā tiesībām, kā arī palīdzību, iesaistot advokātu uzraudzības laikā nolūkā un saistībā ar starpniecību kriminālieti [médiation pénale] un izlīgumu kriminālieti [composition pénale].

14 – Atsevišķām personu kategorijām, kas minētas Likuma 4., 6., 9.–1. un 9.–2. pantā, nav izvirzīti šīs nosacījums attiecībā uz lūdzekļiem. Tā tas ir tostarp attiecībā uz nepilngadīgajiem un vismagākajos noziegumos cietušajiem.

15 – Jānorāda, ka, pretēji advokātu un tiem pielīdzinātu personu [sniegtiem pakalpojumiem], uz

šo p?r?jo tiesu sist?mai pieder?go personu kategoriju sniegtajiem pakalpojumiem neattiecas samazin?ta PVN likme saska?? ar *Code général des impôts* 279. pantu.

16 – Skat. 27. panta 2. un n?kam?s da?as 1991. gada 10. j?lija Likum? un 90. un n?kamos pantus 1991. gada 19. decembra Dekr?t? Nr. 91?1266 par min?t? likuma piem?rošanu. Francijas valsts ieguld?jumu advok?tu, kuri sniedz pal?dz?bu pilnas juridisk?s pal?dz?bas sa??m?jam, samaks? nosaka p?c izn?kuma, ko veido v?rt?bu vien?bas (VV) summa, kas paredz?ta ar dekr?tu noteiktaj? budžeta likum?, un reizin?t?ji.

17 – Tas attiecas uz pirm?s un otr?s pak?pes administrat?vaj?m ties?m, civillietu ties?m, krimin?llietu ties?m vai soci?lo lietu ties?m, k? ar? Valsts Padomi [*Conseil d'Etat*] un Kas?cijas tiesu [*Cour de cassation*].

18 – Likmes ir sadal?tas š?di: 85 %, 70 %, 55 %, 40 %, 25 % un 15 %.

19 – 1991. gada 10. j?lija Likuma 35. panta otraj? da?? ir paredz?ts, ka puses nosaka, “ ?emot v?r? lietas materi?lu sarež??t?bu, r?p?bu un izmaksas, kas vajadz?gas sakar? ar lietas raksturu, apm?ru un šo honor?ru papildin?juma maks?juma noteikumus apst?k?os, kas atbilst [juridisk?s pal?dz?bas] sa??m?ja l?dzek?iem un ?pašumam”. Ceturtaj? da?? ir piebilsts: “Ja advokat?ra, kur? advok?ts ietilpst, izstr?d? honor?ru nov?rt?šanas metodi, ?emot v?r? iepriekš noteiktos krit?rijus, papildin?juma apm?ru apr??ina, pamatojoties uz šo nov?rt?šanas metodi.”

20 – Skat. 2009. gada 29. oktobra spriedumu liet? C?246/08 Komisija/Somija (Kr?jums, l?10605. lpp., 5. un n?kamie punkti) un ?ener?ladvok?ta Ruisa?Harabo Kolomera [*Ruiz?Jarabo Colomer*] secin?jumus (8. un n?kamie punkti un 28. punkts) min?taj? liet?, kuros apl?kots saimniecisk?s darb?bas j?dziens Sest?s direkt?vas noz?m?.

21 – Zinot, ka PVN nav j?tams un nav man?ms piln?gas juridisk?s pal?dz?bas sa??m?jam, jaut?jums ir par neizprotamu fisk?lu atbalstu, k? Rol?ns di Lu?rs [*Roland du Luart*] konstat?jis saska?? ar zi?ojumu, kas sniegts Francijas Sen?tam [*Sénat français*] 2007. gada 9. oktobr? (Sen?ta 2007./2008. gada k?rt?j?s sesijas Informat?vais zi?ojums Nr. 23 [*Rapport d'information du Sénat n° 23 de la session ordinaire 2007/2008*], pieejams Sen?ta interneta vietn?, 82. lpp.).

22 – Terra B. un Kajus J., *A Guide to the European Directives, Introduction to European VAT*, IBFD, Amsterdam/Hombeka, 2009, 1. s?jums, 298. lpp.

23 – Skat. dokumentu ar nosaukumu “Taux de TVA appliqués dans les États membres de la Communauté européenne, Situation au 1er juillet 2009” [“PVN likmes, ko piem?ro Eiropas Kopienas dal?bvalst?s, st?voklis 2009. gada 1. j?lij?”], kas pieejams Komisijas interneta vietn?, taxud.d.1(2009)307669 – FR, it ?paši 19. un n?kam?s lpp. Komisija br?dinot nor?da, ka, t? k? šis dokuments ir “sagatavots, pamatojoties uz dal?bvalstu sniegtaj?m zi??m, bet da?u inform?cijas dažas no valst?m v?l nav p?rbaud?jušas, šis informat?vais dokuments nevar uzlikt Komisijai atbild?bu, t?pat tas nenoz?m? dal?bvalstu ties?bu aktu apstiprin?jumu”.

24 – Rosas A., “Value Added Tax and Distortion of Competition”, [gr?mat?]: *EU Competition Law in Context: Essays in Honour of Virpi Tiili*, red. Kanninen H., Korjus N. un Rosas A., Hart, Oxford & Portland, Oregona [*Oregon*], 2009, 275. un n?kam?s lpp., it ?paši 277.–282. un 289. lpp.

25 – 1999. gada 7. septembra spriedums liet? C?216/97 *Gregg* (*Recueil*, l?4947. lpp., 19. punkts) par Sest?s direkt?vas interpret?ciju.

26 – Ta?u v?los nor?d?t, ka dal?bvalst?m atbr?vojumi ir oblig?ti, bet samazin?t?s likmes ir fakultat?vas.

27 – It ?paši skat. 2003. gada 6. novembra spriedumu liet? C?45/01 *Dornier* (*Recueil*, I?12911. lpp., 42. punkts), 2005. gada 26. maija spriedumu liet? C?498/03 *Kingscrest Associates* un *Montecello* (Kr?jums, I?4427. lpp., 29. punkts) un 2008. gada 3. apr??a spriedumu liet? C?442/05 *Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau?Westelbien* (Kr?jums, I?1817. lpp., 30. punkts).

28 – Skat. 23., 30. un n?kamos punktus ?ener?ladvok?tes Šarpstones [*Sharpston*] secin?jumos liet? C?434/05 *Horizon College* par Sesto direkt?vu (2007. gada 14. j?nija spriedums, Kr?jums, I?4793. lpp.).

29 – Skat. ar? 47. punktu ?ener?ladvok?ta Mazaka [*Mazák*] secin?jumos iepriekš min?taj? liet? C?442/05 par Sest?s direkt?vas H pielikuma norm?m.

30 – Iepriekš min?tajos secin?jumos liet? C?434/05 ?ener?ladvok?te Šarpstone nor?da, ka Sest?s direkt?vas pielikumos iek?autajiem sarakstiem nav sistem?tiska rakstura un ka tas rada min?jumus par Kopienu likumdev?ja nol?ku.

31 – Sal.: 2000. gada 8. j?nija spriedums liet? C?375/98 *Epson Europe* (*Recueil*, I?4243. lpp., 19. punkta beigas).

32 – 2001. gada 18. janv?ra spriedums liet? C?83/99 Komisija/Sp?nija (*Recueil*, I?445. lpp., 19. un 20. punkts), saska?? ar kuru Tiesa ir nospriedusi, ka norma par “pasažieru un tiem I?dzi esoš?s bag?žas p?rvad?jumiem” neattiecas uz autoce?u infrastrukt?ras ce?a nodevu.

33 – It ?paši 1989. gada 15. j?nija spriedums liet? 348/87 *Stichting Uitvoering Financiële Acties* (*Recueil*, 1737. lpp., 13. punkts).

34 – Iepriekš min?tais spriedums liet? *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 29.–32. punkts, par Sest?s direkt?vas 13. panta A da?as 1. punkta g) apakšpunkta interpret?ciju. Skat. ar? iepriekš min?to spriedumu liet? *Gregg*, 17. punkts; 2003. gada 3. apr??a spriedumu liet? C?144/00 *Hoffmann* (*Recueil*, I?2921. lpp., 24. un n?kamie punkti) un iepriekš min?to spriedumu liet? *Dornier*, 48. punkts.

35 – Turpat.

36 – Iepriekš min?tais spriedums liet? *Horizon College*, 16. punkts: “[..] šis šauras [sašaurin?tas] interpret?cijas princips nenoz?m?, ka termini, kas izmantoti 13. pant? paredz?to atbr?vojumu defin?šan?, j?interpret? veid?, kas tiem at?emtu noz?mi.”

37 – 2009. gada 19. novembra spriedums liet? C?461/08 *Don Bosco Onroerend Goed* (Kr?jums, I?0000. lpp., 25. punkts) un 2010. gada 28. janv?ra spriedums liet? C?473/08 *Eulitz* (Kr?jums, I?0000. lpp., 27. punkts).

38 – It ?paši skat. ?ener?ladvok?tes Kokotes [*Kokott*] secin?jumus liet? C?505/07 *Compañía Española de Comercialización de Aceite* (2009. gada 1. oktobra spriedums, Kr?jums, I?0000. lpp., 45. punkts).

39 – Iepriekš min?tais spriedums liet? *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 21. un n?kamie punkti, un ?ener?ladvok?ta Ruisa?Harabo Kolomera secin?jumi, 23. un n?kamie punkti.

40 – Sal. neviennozīmību, uz kļūdu enerģētiskā Mazaks norādījis savos iepriekš minētajos secinājumos liet. C?442/05, 38. punkts, attiecībā uz Sestās direktīvas D un H pielikumu.

41 – It paši skat. iepriekš minētos enerģētiskā Kokotes secinājumus liet. C?505/07 un [šo secinājumu] 29. zemsverības piezīmi minēto judikatūru, k? ar? neseno 2009. gada 22. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C?261/08 un C?348/08 *Zurita García* un *Choque Cabrera* (Krājums, I?10143. lpp., 54. un nākamie punkti un tajos minētie spriedumi) un iepriekš minēto spriedumu liet. *Eulitz*, 22. punkts.

42 – Sal. ar judikatūru atbrīvojumu no PVN jomā, it paši ar iepriekš minēto spriedumu liet. *Kingscrest Associates* un *Montecello* un iepriekš minētā sprieduma liet. *Eulitz* 25. punktā minēto judikatūru.

43 – Skat. iepriekš minēto spriedumu liet. Komisija/Spānija, 18. un nākamie punkti, un 2003. gada 23. oktobra spriedumu liet. C?109/02 Komisija/V?cija (*Recueil*, I?12691. lpp., 23. punkts). Pirmajā no šīm lietām enerģētiskā Albārs [*Alber*] ierosina izvēlēties šauru interpretāciju un balstīties uz “to, kas dominē” attiecīgajā j?dzienā, minētajā lietā – p?rvadājumos.

44 – Attiecībā uz atšķirībām, k?das pastāv starp dažādu valodu versijām, it paši attiecībā uz šo otro kritēriju, skat. šo secinājumu 49. un nākamās punktus.

45 – Iepriekš minētais spriedums liet. *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 29.–32. punkts.

46 – 2002. gada 10. septembra spriedums liet. C?141/00 *Kügler* (*Recueil*, I?6833. lpp., 44. punkts).

47 – Turpat.

48 – Skat. iepriekš minēto Rolāna di Lu?ra Senāta 2007. gada 9. oktobra Informatīvo ziņojumu, 64. un 65. lpp.: “Pastāv pat, iespējams, p?rmērīga koncentrācija, jo 9,4 % advokātu (jeb 4492 advokāti) izpilda 64 % juridiskās palīdzības [J.P.] uzdevumu. [...] Valsts iestādēm pat var rasties aizdomas attiecībā uz to, ka J.P. veicina atsevišķu biroju finansiālo rentabilitāti. Nereti ir dzirdams, ka daži no tiem “dzīvo tikai no J.P.”.”

49 – 1999. gada 30. j?nija Ziņojumā Francijas Senātam Deniss Badrē [*Denis Badré*] norāda, ka samazinātu PVN likmi piemēro pakalpojumiem, ko advokāti sniedz juridiskās palīdzības ietvaros, sakarā ar to, ka šie pakalpojumi ir “pakalpojumi ar izteikti sociālu raksturu” saskaņā ar oficiālo atbildi, ko sniegusi *Assemblée Nationale* [Nacionālā asambleja], ?emot vērā faktu, ka juridiskās palīdzības piešķiršanai ir izvirzīti nosacījumi, kas it paši saistīti ar saņēmēja l?dzekšiem (1998./1999. gada k?rtējās sesijas Informatīvais ziņojums Nr. 74 [*Rapport d'information n° 74 de la session ordinaire 1998/1999*], pieejams Senāta interneta vietnē).

50 – Šajā ziņā Francijas Senāta loceklis Rolāns di Lu?rs atgādina, ka juridiskā palīdzība ir “mantojusi praksi, kas saistīta vienlaikus ar labdarību un solidaritātes pienākumu attiecībā pret tr?cīgākajiem” (iepriekš minētais ziņojums, 64. lpp.). Salīdzinājumam – Zviedrijas iestādē, kas atbildīga par juridisko palīdzību (*Rättshjälpsmyndigheten*), to definē kā tiesību aktus par sociālo aizsardzību, lai palīdzētu tiem, kuri nevar saņemt juridisko palīdzību citā veidā (http://www.rattshjalp.se/templates/DV_infoPage___3526.aspx).

51 – It paši skat. iepriekš minētos spriedumus liet. *Kügler*, 54. un nākamie punkti, un liet. *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 53. un nākamie punkti.

52 – Nepieciešamību ievērot nodokļu neitralitātes principu Tiesa ir atgādījusi bieži, tostarp

iepriekš min?taj? spriedum? liet? *Zweckverband zur Trinkwasserversorgung und Abwasserbeseitigung Torgau-Westelbien*, 42. punkts, par samazin?taj?m PVN likm?m.

53 – Skat. 40. punktu iepriekš min?tajos ?ener?ladvok?ta Mazaka secin?jumus liet? C?442/05.

54 – Iepriekš min?tie spriedumi liet? *Gregg*, 17. un 18. punkts, liet? *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 30., 35. un 43. punkts, un 2006. gada 9. febru?ra spriedums liet? C?415/04 *Stichting Kinderopvang Enschede* (Kr?jums, l?1385. lpp., 23. punkts).

55 – Skat. spriedumu liet? *Gregg*, turpat, un ?ener?ladvok?ta Kosmas [*Cosmas*] secin?jumus šaj? liet?, 27. punkts; vi?š ir min?jis “autonomu uz??m?ju”, kas ir atseviš?s attiec?b? pret person?m, kas to izveidojušas.

56 – Termins “charitable” ir k?uvis par “as being devoted to social wellbeing”, kas, š?iet, vair?k atbilst nost?jai, k?du Tiesa ie??musi iepriekš min?taj? spriedum? liet? *Kingscrest Associates* un *Montecello*.

57 – It ?paši iepriekš min?tie spriedumi liet? *Kügler*, 54.–56. punkts; liet? *Stichting Kinderopvang Enschede*, 23. punkts, un liet? *Kingscrest Associates* un *Montecello*, 52. un 53. punkts.

58 – Papildus trijiem iepriekš min?tajiem spriedumiem skat. 2001. gada 11. oktobra spriedumu liet? C?267/99 *Adam (Recueil, l?7467. lpp., 35. un n?kamie punkti)*, k? ar? ?ener?ladvok?tes Šarpstones secin?jumus, kas sniegti 2009. gada 10. septembr? v?l izskat?maj? liet? C?262/08 *CopyGene*, 73. un n?kamie punkti.

59 – Sal. ar 2002. gada 21. marta spriedumu liet? C?174/00 *Kennemer Golf (Recueil, l?3293. lpp., 21. un n?kamais punkts)*, kur? izkl?st?ts, ka, “kvalific?jot organiz?ciju k? “bezpe??as” organiz?ciju, ir j??em v?r? t?s darb?bu kopums”.

60 – Starp citu, k? nor?d?jusi Komisija, t?ds ir secin?jums, ko 2007. gad? bija skaidri izdar?jis Francijas Sen?ta loceklis Rol?ns di Lu?rs attiec?b? uz Sest?s direkt?vas norm?m: “Eiropas Kopienas dal?bvalstis var izv?l?ties piem?rot vienu vai divas samazin?tas likmes, kas p?rsniedz 5 % vai ir vien?das ar 5 %, attiec?b? uz ierobežotu pre?u un pakalpojumu sarakstu. Šaj? sarakst? advok?tu pakalpojumi nav ietverti. [...] Ar? turpm?k nepieciešamajai un steidzamajai J.P. sist?mas reformai ir j?b?t gad?jumam, kur? tiek nodrošin?ts, ka Francija iev?ro noteikumus, kuri j?iev?ro vis?m Eiropas Kopienas dal?bvalst?m.” (Iepriekš min?tais Sen?ta 2007. gada 9. oktobra Informat?vais zi?ojums, 83. lpp.).